

REpte 6

Ariadna Farrerons, Blau Contreras, Carla Cuscó, Emma Duque, Judith
Fuentes i M^aAngels Almacellas

1. Què són les Competències claus i el perfil competencial de sortida

COMPETÈNCIES CLAU

En la nova llei educativa, les competències clau han estat definides a partir de la recomanació del Consell de la Unió Europea relativa a les competències clau per a l'aprenentatge permanent, tenint en compte a més els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) de l'Agenda 2030. Segons la citada recomanació, **l'ensenyament de les competències claus és fonamental perquè els individus aconseguixin un ple desenvolupament individual, social i professional.**

Les competències clau es defineixen, en essència, com un conjunt de coneixements, capacitats i actituds. Els **coneixements** ("saber") recullen fets, idees i conceptes que adquirim de manera abstracta; però són les **capacitats** ("saber fer") les que permeten utilitzar i articular els coneixements assimilats en un context determinat, obtenint d'aquesta manera resultats concrets. Les **actituds** ("saber ser"), al seu torn, defineixen les mentalitats i la disposició a actuar davant determinades idees o situacions.

Es plantegen **8 competències claus**, que han de sostenir el pes de l'educació en les diferents àrees (a primària) i matèries (a secundària):

1. Competència en comunicació lingüística (CCL)
2. Competència plurilingüe
3. Competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia (CMCT)
4. Competència digital (CD)
5. Competència per a aprendre a aprendre (CPAA)
6. Competències socials i cíviques
7. Sentit de la iniciativa i esperit emprenedor (SIE)
8. Competència en consciència i expressions culturals (CEC)

(V. Vives, 2022)

PERFIL COMPETENCIAL DE SORTIDA

El Perfil competencial de sortida parteix d'una visió alhora estructural i funcional de les competències clau l'adquisició per part de l'alumnat es considera indispensable per al seu desenvolupament personal, per resoldre situacions i problemes dels diferents àmbits de la seva vida, crear noves oportunitats de millora, així com per desenvolupar la seva socialització, aconseguir la continuïtat del seu itinerari formatiu i inserir-se i participar activament en la societat i en la cura de l'entorn natural i de la planeta.

La vinculació entre competències clau i reptes de segle XXI és la que donarà sentit als aprenentatges, en apropar l'escola a situacions, qüestions i problemes reals de la vida quotidiana, el que, al seu torn, proporcionarà el necessari punt de suport per a afavorir situacions d'aprenentatge significatives i rellevants, tant per a l'alumnat com per al personal docent. Es vol garantir que tot alumne o alumna que superi amb èxit l'educació bàsica i, per tant, abasti el Perfil competencial de sortida sàpiga mobilitzar els aprenentatges adquirits per respondre als principals desafiaments a què haurà de fer front al llarg de la seva vida:

- Desenvolupar una actitud responsable a partir de la presa de consciència de la degradació del medi ambient basada en el coneixement de les causes que la provoquen, agreugen o milloren, des d'una visió sistèmica, tant local com global.
- Identificar els diferents aspectes relacionats amb el consum responsable i de productes de proximitat, valorant les seves repercussions sobre el bé individual i el comú, jutjant críticament les necessitats i els excessos i exercint un control social davant la vulneració dels seus drets com a consumidor.
- Desenvolupar hàbits de vida saludable a partir de la comprensió del funcionament de l'organisme i la reflexió crítica sobre els factors interns i externs que incideixen en ella, assumint la responsabilitat personal en la promoció de la salut pública.
- Exercitar la sensibilitat per detectar situacions d'inequitat i exclusió des de la comprensió de les seves causes complexes, per a desenvolupar sentiments d'empatia.
- Entendre els conflictes com a elements connaturals a la vida en societat que s'han de resoldre de manera pacífica.
- Analitzar de manera crítica i aprofitar les oportunitats de tota mena que ofereix la societat actual, en particular les de la cultura digital, avaluant els seus beneficis i riscos i fent un ús ètic i responsable que contribueixi a la millora de la qualitat de vida personal i col·lectiva.

- Acceptar la incertesa com una oportunitat per articular respostes més creatives, aprenent a gestionar l'ansietat que pot comportar.
- Cooperar i conviure en societats obertes i canviants, valorant la diversitat personal i cultural com a font de riquesa i interessant-se per altres llengües i cultures.
- Sentir-se part d'un projecte col·lectiu, tant en l'àmbit local com en el global, desenvolupant empatia i generositat.
- Desenvolupar les habilitats que li permetin seguir aprenent al llarg de la vida, des de la confiança en el coneixement com a motor de desenvolupament i la valoració crítica dels riscos i beneficis d'aquest últim.

2. Quina diferència hi ha entre Competències claus i Competències específiques?

COMPETÈNCIES CLAU

En la nova llei educativa, les competències clau han estat definides a partir de la recomanació del Consell de la Unió Europea relativa a les competències clau per a l'aprenentatge permanent, tenint en compte a més els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) de l'Agenda 2030. Segons la citada recomanació, **l'ensenyament de les competències claus és fonamental perquè els individus aconseguixin un ple desenvolupament individual, social i professional.**

Les competències clau es defineixen, en essència, com un conjunt de coneixements, capacitats i actituds. Els **coneixements** ("saber") recullen fets, idees i conceptes que adquirim de manera abstracta; però són les **capacitats** ("saber fer") les que permeten utilitzar i articular els coneixements assimilats en un context determinat, obtenint d'aquesta manera resultats concrets. Les **actituds** ("saber ser"), al seu torn, defineixen les mentalitats i la disposició a actuar davant determinades idees o situacions.

Es plantegen **8 competències claus**, que han de sostenir el pes de l'educació en les diferents àrees (a primària) i matèries (a secundària):

1. Competència en comunicació lingüística (CCL)
2. Competència plurilingüe
3. Competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia (CMCT)
4. Competència digital (CD)

5. Competència per a aprendre a aprendre (CPAA)
6. Competències socials i cíviques
7. Sentit de la iniciativa i esperit emprenedor (SIE)
8. Competència en consciència i expressions culturals (CEC)

(V. Vives, 2022)

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES

Ara bé, **les vuit competències clau es desenvolupen en forma de Descriptors Operatius** en cadascuna de les dues etapes de l'ensenyament bàsic, detallant quines capacitats i coneixements ha d'adquirir l'alumne en finalitzar aquestes etapes. **A partir d'aquests descriptors operatius es defineixen les Competències Específiques, que són l'eix vertebrador del currículum en cada àrea**, establint els sabers bàsics i els criteris d'avaluació pertinents per a determinar l'assimilació de cada competència. (V. Vives, 2022)

3. Què són les capacitats?

En l'àmbit educatiu, les capacitats són les habilitats, coneixements i actituds que una persona desenvolupa per aprendre i tenir èxit en diverses àrees de la vida, tant específiques com transversals.

4. Què significa l'aprenentatge basat en situacions?

L'aprenentatge basat en situacions és un enfocament educatiu que busca proporcionar als estudiants una posició activa en el seu propi aprenentatge, fomentant la utilització de diverses metodologies que van des de la indagació a la instrucció directa. A través d'aquest enfocament, els estudiants apliquen i utilitzen la informació en el desenvolupament de situacions d'aprenentatge reals, com ara l'explicació d'un fenomen, la construcció d'una solució a un problema o la participació en accions reivindicatives que provoquin la reflexió social. A més, l'aprenentatge basat en situacions connecta directament amb el desenvolupament de competències clau, fomentant aspectes com el pensament crític, la resolució de problemes, la consciència global, la sostenibilitat, la competència digital i la capacitat d'aprendre a aprendre. Aquest enfocament modifica la planificació tradicional d'adquisició de coneixements i desenvolupament de competències, acostant-se a la lògica de l'aprenent per donar sentit als seus aprenentatges basant-se en la seqüència de contextos rellevants plasmats en les situacions.

5. Quantes àrees curriculars hi ha a Ed. primària? Fer un esquema de com estan organitzades cada àrea curricular. (Definició, número de competències dividides per cicles i per temes, sabers dividits també en cicles i temes)

Les àrees de l'educació primària que s'imparteixen a tots els cursos, que es concreten a l'annex 2, són les següents:

- Aranès i Literatura a l'Aran
- Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural
- Educació Artística, que inclou Educació Plàstica, Audiovisual i Visual, d'una banda, i Música i Arts Escèniques i Performatives, de l'altra.
- Educació Física
- Llengua Castellana i Literatura
- Llengua Catalana i Literatura
- Llengua Estrangera
- Matemàtiques

A les àrees referides a l'apartat anterior, s'ha d'afegir en algun dels cursos de cinquè o sisè l'àrea de l'Educació en Valors Cívics i Ètics, que es pot incorporar addicionalment també en altres cursos. En aquest cas, cal formular els criteris d'avaluació corresponents.

Dins les àrees s'hi troben competències i sabers. Independentment que el centre s'organitzi en àrees o en la seva agrupació en àmbits, s'ha de vetllar per la globalització dels sabers.

En aquest Decret es defineix l'estructura del currículum, que inclou com a novetat les competències clau, els indicadors competencials al final de l'etapa, que constitueixen el perfil competencial de sortida, i els nous elements curriculars per al desplegament de les àrees i matèries: competències específiques, criteris d'avaluació, sabers i situacions.

El Govern determina, en els termes que estableix la legislació vigent, el currículum, que inclou les competències clau, els indicadors de les competències clau, les competències específiques de cada matèria, els criteris d'avaluació corresponents, els sabers o continguts i les situacions d'aprenentatge, sens perjudici de l'autonomia pedagògica que la llei atorga als centres educatius.

BIBLIOGRAFIA

de l'alumnat en finalitzar l'ensenyament bàsic identifica i defineix, E. P. C. de S., del segle XXI, en C. A. E. R., & del seu itinerari educatiu., L. C. C. Q. S. Q. E. A. i. L. A. H. D. en C. A. F. (s/f). *Competències clau i perfil competencial de sortida de l'alumnat al final de l'educació bàsica*. Gencat.cat. Recuperado el 29 de abril de 2024, de https://participa.gencat.cat/Competncies_clau_i_Perfil_competencial_de_sortida.pdf

Vives, V. (2022, enero 19). *Què són les competències clau a la LOMLOE i com t'afecten?* Blog Vicens Vives. <https://blog.vicensvives.com/ca/que-son-les-competencies-clau-a-la-lomloe-i-com-tafecten/>

Annex 4. Aprenentatge basat en situacions. (2022, 19 enero). gencat.cat. Recuperado 8 de mayo de 2024, de https://documents.espai.educacio.gencat.cat/documents_publics/Centres/20220119-Annex4_AprenentatgeSituacions.pdf

Currículum d'educació bàsica. <https://cv.udl.cat/access/content/group/100865-2324/DUAL%20MAT%C3%8D.%20Aleix%20Olondriz/2a%20Part%3A%20DID%C3%80CTICA%20GENERAL/REPTE%206/1928585.pdf>